

PIRIMQUL QODIROVNING "AVLODLAR DOVONI" ROMANIDA UMUMISTE'MOL LEKSIKANING USLUBIY IMKONIYATLARI

M.Bobomurotova¹

Mas'ul muallif: Bobomurotova Mahfuza, Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi.

e-mail: E-mail:
bobomurotovamahfuza@gmail.com

Accepted: 08 Avgust 2026
Published: 08 Avgust 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Bobomurotova, M. PIRIMQUL QODIROVNING "AVLODLAR DOVONI" ROMANIDA UMUMISTE'MOL LEKSIKANING USLUBIY IMKONIYATLARI / M. Bobomurotova // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 7, № 1. — B. 237–240.

1. Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada Pirimqul Qodirovning "Avlodlar dovoni" romanida qo'llangan umumiste'mol leksikaning uslubiy, semantik va funksional xususiyatlari lingvostilistik jihatdan tahlil qilinadi. Badiiy asar tilida keng qo'llanadigan oddiy va kundalik leksik birliklarning muallif badiiy niyatini ifodalash, obrazlarning individual xususiyatlarini ochib berish, tarixiy muhitni jonlantirish hamda voqealarning tabiiyligini ta'minlashdagi o'rni yoritiladi. Umumiste'mol so'zlarning badiiy matn tarkibida yangi ma'no qirralarini namoyon etishi, emotsional-ekspressiv bo'yoq kasb etishi va kontekst ta'sirida uslubiy vositaga aylanishi asardan olingan misollar asosida izohlanadi.

Kalit so'zlar: Pirimqul Qodirov, "Avlodlar dovoni", umumiste'mol leksika, badiiy til, leksik qatlam, lingvostilistik tahlil, uslubiy vosita, obraz nutqi, personajlar nutqi, muallif nutqi, tarixiy roman, emotsional-ekspressivlik, milliy kolorit, kontekstual ma'no, badiiy tasvir.

СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ОБЩЕПОТРЕБИТЕЛЬНОЙ ЛЕКСИКИ В РОМАНЕ ПИРИМКУЛА КАДЫРОВА «ПЕРЕВАЛ ПОКОЛЕНИЙ»

Аннотация. В статье с лингвостилистической точки зрения анализируются стилистические, семантические и функциональные особенности общеупотребительной лексики, использованной в романе Пиримкула Кадырова «Перевал поколений». Рассматривается роль простых и повседневных лексических единиц в выражении художественного замысла автора, раскрытии индивидуальных особенностей персонажей, воссоздании исторической обстановки и обеспечении естественности изображаемых событий. На примерах из произведения раскрывается способность общеупотребительных слов приобретать в художественном контексте дополнительные смысловые оттенки, эмоционально-экспрессивную окраску и стилистическую значимость.

Ключевые слова: Пиримкул Кадыров, «Перевал поколений», общеупотребительная лексика, художественный язык, лексический пласт, лингвостилистический анализ, стилистическое средство, речь персонажа, авторская речь, исторический роман, эмоциональная экспрессивность, национальный колорит, контекстуальное значение, художественный образ.

STYLISTIC POTENTIAL OF COMMON VOCABULARY IN PIRIMQUL QODIROV'S NOVEL "THE PASS OF GENERATIONS"

Abstract. This article provides a linguostylistic analysis of the stylistic, semantic, and functional features of common vocabulary used in Pirimqul Qodirov's novel The Pass of Generations. It examines the role of simple and everyday lexical units in expressing the author's artistic intention, revealing the individual characteristics of the characters, recreating the historical setting, and ensuring the natural representation of events. Examples taken from the novel demonstrate how commonly used words acquire additional semantic nuances, emotional and expressive colouring, and stylistic significance within a literary context.

Keywords: Pirimqul Qodirov, The Pass of Generations, common vocabulary, literary language, lexical layer, linguostylistic analysis, stylistic device, character speech, authorial speech, historical novel, emotional expressiveness, national colouring, contextual meaning, literary image.

Kirish. Badiiy asar tili xalqning milliy tafakkuri, tarixiy xotirasi, ma'naviy qadriyatlari va estetik qarashlarini o'zida mujassamlashtiruvchi murakkab lingvistik hodisa hisoblanadi. Yozuvchi badiiy g'oyani ifodalash, voqelikni obrazli tasvirlash, qahramonlarning ruhiy holati va individual xususiyatlarini ochib berishda tilning turli leksik qatlamlaridan foydalanadi. Badiiy matnda qo'llanadigan har bir so'z muayyan nominativ ma'noni ifodalash bilan birga, kontekst ta'sirida qo'shimcha semantik, emotsional va uslubiy mazmun kasb etadi. Shu jihatdan umumiste'mol leksikaning badiiy asardagi vazifalarini o'rganish lingvostilistikaning muhim yo'nalishlaridan biri sanaladi.

Umumiste'mol leksika jamiyatning barcha vakillari tomonidan keng qo'llanadigan,

muayyan kasb, hudud, ijtimoiy guruh yoki tarixiy davr doirasi bilan qat'iy chegaralanmagan so'zlar majmuini tashkil etadi. Bunday so'zlar kundalik nutqning asosiy lug'aviy qatlamini hosil qilib, narsa-hodisalar, harakat, holat, belgi va munosabatlarni ifodalashga xizmat qiladi. Biroq umumiste'mol so'zlar badiiy matn tarkibiga kirganda faqat oddiy axborot yetkazuvchi birlik bo'lib qolmaydi. Ular yozuvchining individual uslubi, tasviriy mahorati va badiiy niyatiga muvofiq ravishda yangi ma'no qirralarini namoyon etadi.

Badiiy matnda umumiste'mol leksikaning uslubiy imkoniyatlari, avvalo, uning kontekstual ma'no hosil qilish xususiyatida namoyon bo'ladi. Oddiy nutqda betaraf mazmunda qo'llanadigan so'zlar muayyan badiiy vaziyatda obrazlilik, ramziylik, baholash, emotsional ta'sirchanlik va ekspressivlik kasb etishi mumkin. Masalan, "yo'l", "ko'z", "qo'l", "yurak", "ona", "uy", "darvoza" kabi so'zlar o'zining bevosita lug'aviy ma'nosidan tashqari, inson taqdiri, ruhiy kechinma, tarixiy o'zgarish, sog'inch, umid, ayriliq yoki xavf tushunchalarini ham ifodalashi mumkin. Demak, umumiste'mol leksikaning uslubiy qiymati uning lug'aviy ma'nosi bilan emas, balki matndagi o'rni, boshqa birliklar bilan munosabati va muallif tomonidan yuklangan badiiy vazifasi bilan belgilanadi.

Pirimqul Qodirov o'zbek tarixiy romanchiligining yirik vakillaridan biri bo'lib, uning asarlarida tarixiy voqelik, milliy ruh, inson taqdiri va davr ziddiyatlari badiiy jihatdan ta'sirchan ifodalangan. Adibning "Avlodlar dovoni" romani tarixiy voqealarni yoritish, murakkab insoniy munosabatlarni tasvirlash va turli ijtimoiy qatlam vakillarining ruhiy dunyosini ochib berish bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Asar tilida tarixiy leksika, ijtimoiy-siyosiy tushunchalar, xalqona iboralar va obrazli ifodalar bilan bir qatorda, umumiste'mol so'zlar ham keng qo'llanadi. Ushbu so'zlar roman tilining tabiiyligi, ravonligi, tushunarligi va xalqchilligini ta'minlashga xizmat qiladi.

"Avlodlar dovoni" romanida umumiste'mol leksik birliklar muallif nutqi va personajlar nutqida turli uslubiy vazifalarni bajaradi. Muallif nutqida ular tabiat, makon, tashqi qiyofa, harakat va ruhiy holatni aniq hamda obrazli tasvirlash vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Qahramonlar nutqida esa ularning yoshi, ijtimoiy mavqeyi, dunyoqarashi, xarakteri, hissiy kechinmalari va voqelikka munosabatini ifodalaydi. Shu bilan birga, oddiy so'zlarning takrorlanishi, ko'chma ma'noda qo'llanishi, sinonimik yoki antonimik munosabatga kirishishi matnning emotsional-ekspressiv ta'sirini kuchaytiradi.

Adabiyotlar tahlili. Badiiy asar tilini o'rganish tilshunoslik, adabiyotshunoslik, uslubshunoslik va lingvopoetika fanlarining mustahkam tadqiqot obyektlaridan biri hisoblanadi. Badiiy matnda til birliklarining tanlanishi, o'zaro birikishi, kontekstual ma'no kasb etishi va muallifning estetik maqsadiga xizmat qilishi masalalari jahon hamda o'zbek tilshunosligida turli ilmiy yondashuvlar asosida tadqiq etilgan. Ayniqsa, umumiste'mol leksikaning badiiy matndagi semantik-uslubiy imkoniyatlarini aniqlash yozuvchining individual uslubi, obraz yaratish mahorati va til vositalaridan foydalanish xususiyatlarini yoritishda muhim ahamiyatga ega.

Umumiste'mol leksika til lug'at tarkibining asosiy qismini tashkil etib, jamiyat a'zolari tomonidan kundalik hayotda keng va faol qo'llanadigan so'zlardan iboratdir. Bunday birliklar muayyan kasb-hunar, fan sohasi, hudud yoki ijtimoiy guruh bilan chegaralanmaydi. Ular inson, tabiat, jamiyat, turmush tarzi, harakat, holat va munosabatlarni ifodalaydigan universal leksik vositalar sifatida namoyon bo'ladi. Tilshunoslikka oid tadqiqotlarda umumiste'mol so'zlarning, odatda, uslubiy jihatdan betarafligi ta'kidlanadi. Biroq ushbu betaraflik mutlaq xususiyat emas. Umumiste'mol birliklar badiiy kontekstda muallifning maqsadi, nutqiy vaziyat va boshqa til vositalari bilan aloqasi natijasida emotsional, ekspressiv, ramziy va baholovchi ma'no kasb etishi mumkin.

O'zbek tilshunosligida leksik birliklarning uslubiy xususiyatlarini o'rganishda A. Shomaqsudov, I. Rasulov, R. Qo'ng'urov va H. Rustamovlarning ilmiy qarashlari muhim o'rin tutadi. Ularning o'zbek tili uslubshunosligiga bag'ishlangan tadqiqotlarida tilning funksional uslublari, leksik vositalarning uslubiy bo'yoqdorligi, sinonimik imkoniyatlari hamda badiiy nutqda qo'llanish xususiyatlari yoritilgan. Olimlarning fikricha, so'zning uslubiy imkoniyati uning faqat lug'aviy ma'nosi bilan emas, balki qo'llanish muhiti, nutqiy vaziyat, muallif munosabati va matndagi boshqa birliklar bilan semantik aloqasi orqali yuzaga chiqadi.

R. Qo'ng'urovning tasviriy vositalar va badiiy nutq masalalariga oid tadqiqotlarida oddiy leksik birliklarning ham muayyan matniy sharoitda kuchli obrazlilik hosil qilishi ko'rsatib beriladi. Olim badiiy tasvir vositalarining yuzaga kelishida so'zning ko'chma ma'nosi, o'xshatish, metafora, metonimiya, epitet va takror kabi usullarning alohida ahamiyatini ta'kidlaydi. Bu qarashlar umumiste'mol so'zlarning badiiy asardagi funksiyalarini o'rganishda metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Chunki kundalik nutqda oddiy va betaraf hisoblangan "ko'z", "qo'l", "yo'l", "yurak", "uy", "ona" kabi so'zlar badiiy matnda ko'chma, ramziy va hissiy ma'nolarga ega bo'lishi mumkin.

Tahlil va natijalar. Pirimqul Qodirovning "Avlodlar dovoni" romanida umumiste'mol leksika badiiy tasvirning asosiy til vositalaridan biri sifatida faol qo'llangan. Asar matnini kuzatish jarayonida kundalik hayotda keng iste'mol qilinadigan so'zlar romanda faqat predmet, shaxs, harakat yoki holatni nomlash uchun emas, balki qahramonlarning ruhiy kechinmalarini ochish, tarixiy muhitni jonlantirish, voqealar rivojiga emotsional ta'sir bag'ishlash va muallifning badiiy-estetik maqsadini ifodalash uchun ham xizmat qilishi aniqlandi.

Umumiste'mol leksikaning badiiy matndagi uslubiy imkoniyatlari uning semantik mazmuni, kontekstual qurshovi, personajlar nutqidagi o'rni va muallif tasviri bilan bog'liq holda yuzaga chiqadi. Oddiy nutqda betaraf hisoblangan "ot", "qiz", "ona", "yo'l", "uy", "darvoza", "qo'l", "ko'z", "yurak", "soch", "kiyim", "gap", "kulmoq", "qo'rqmoq", "yayramoq" kabi birliklar roman tarkibida ko'p qatlamli badiiy mazmun kasb etadi.

Tahlil natijasida asardagi umumiste'mol leksik birliklarni bir necha leksik-semantik guruhlariga ajratish mumkinligi kuzatildi:

inson va qarindoshlik munosabatlarini bildiruvchi so'zlar;

inson tana a'zolarini anglatuvchi birliklar;
makon va harakatni ifodalovchi so'zlar;
kundalik turmush buyumlari va kiyim-kechak nomlari;
ruhiy holat va hissiy kechinmalarni bildiruvchi fe'llar;
nutqiy faoliyat va insonlararo munosabatni ifodalovchi birliklar;
tabiat, hayvonot va tashqi muhitga oid umumiste'mol so'zlar.

Romanda "ona", "qiz", "ota", "bola", "yigit", "ayol", "erkak" kabi umumiste'mol so'zlar personajlarning qarindoshlik, oilaviy va ijtimoiy munosabatlarini ifodalashda faol ishtirok etadi. Bu birliklar oddiy nominativ ma'nodan tashqari, mehr, sog'inch, himoya, ishonch, sadoqat va mas'uliyat kabi ma'naviy tushunchalarni ham yuzaga chiqaradi.

"Ona" leksemasi badiiy matnda biologik qarindoshlikni ifodalash bilan cheklanmaydi. U mehr-muhabbat, vatan, muqaddaslik, himoya va ruhiy tayanch ramzi sifatida ham namoyon bo'ladi. Ona obrazi bilan bog'liq nutqiy vaziyatlarda ushbu so'zning emotsional ta'sir kuchi yanada ortadi. Qahramonlarning ona haqidagi o'y-fikrlari, sog'inchi yoki unga bo'lgan munosabati orqali ularning ichki dunyosi ochib beriladi.

"Qiz" so'zi esa asarda yosh va jinsni ifodalovchi oddiy birlik bo'lish bilan birga, go'zallik, beg'uborlik, jasorat, or-nomus, mehr va ba'zan ijtimoiy himoyasizlik mazmunlarini ham anglatadi. Mazkur leksemaning "sherqiz" kabi obrazli shaklda qo'llanishi qahramonning jasurligi, qat'iyati va ichki kuchini ta'kidlaydi. Bu holatda umumiste'mol "qiz" so'ziga "sher" komponentining qo'shilishi natijasida kuchli baholovchi va ekspressiv mazmun yuzaga keladi.

Shunday qilib, inson va qarindoshlikni ifodalovchi umumiste'mol birliklar roman qahramonlarining shaxsiy munosabatlari, ma'naviy dunyosi va ijtimoiy mavqeyini ochib beruvchi muhim lingvistik vosita vazifasini bajaradi.

"Qo'l", "ko'z", "yuz", "bosh", "yurak", "soch" kabi tana a'zolarini bildiruvchi so'zlar romanda yuqori uslubiy faollikka ega. Ushbu birliklar insonning tashqi qiyofasi va jismoniy holatini tasvirlash bilan bir qatorda, uning ruhiy kechinmalari, munosabati va xarakterini ham ifodalaydi.

"Ko'z" leksemasi qahramonlarning ichki holatini ifodalashda ayniqsa muhim o'rin tutadi. Ko'z orqali insonning qo'rquvi, quvonchi, g'azabi, sog'inchi, shubhasi yoki ishonchi tasvirlanadi. Badiiy matnda ko'z faqat ko'rish a'zosi emas, balki inson ruhiyatining tashqi ko'rinishi sifatida gavdalanadi. "Ko'z tashlamoq", "ko'zini uzmaslik", "ko'ziga qaramoq", "ko'z oldiga kelmoq" singari birikmalar ham qahramonlarning holati va voqeaga munosabatini aniqlashtiradi.

"Qo'l" so'zi romanda insonning jismoniy harakatini ifodalashdan tashqari, hokimiyat, kuch, yordam, mehnat, egalik va ta'sir ma'nolarini ham anglatishi mumkin. Masalan, qo'l uzatish yordam va yaqinlikni, qo'lga olish egallash yoki nazorat qilishni, qo'ldan ketish esa yo'qotish va imkoniyatdan mahrum bo'lishni ifodalaydi. Shu sababli "qo'l" leksemasi turli kontekstlarda ko'chma va ramziy mazmun kasb etadi.

"Yurak" so'zi qahramonlarning hissiy va ruhiy hayotini ifodalovchi asosiy birliklardan biridir. U sevgi, jasorat, qo'rquv, iztirob, umid va qat'iyat kabi holatlarni aks ettiradi. "Yuragi hapqirmoq", "yuragi siqilmoq", "yuragiga qo'rquv tushmoq" kabi ifodalarda insonning ichki kechinmasi obrazli va ta'sirchan tarzda beriladi. Natijada anatomik ma'nodagi oddiy so'z psixologik tasvir vositasiga aylanadi.

Muhokama. Pirimqul Qodirovning "Avlodlar dovoni" romanida umumiste'mol leksikaning qo'llanishi shuni ko'rsatadiki, badiiy matnda oddiy va kundalik so'zlar faqat axborot yetkazuvchi vosita bo'lib qolmaydi. Ular muallifning badiiy niyati, tasvirlanayotgan tarixiy voqelik, qahramonlarning ruhiy holati va matnning umumiy semantik qurilishi bilan aloqaga kirishib, keng uslubiy imkoniyatlarni namoyon etadi. Shu ma'noda roman tilidagi umumiste'mol leksika badiiy tasvirning asosiy tayanchi, qahramonlar nutqining tabiiyligini ta'minlovchi vosita va tarixiy muhitni kitobxon tasavvurida jonlantiruvchi lingvistik omil sifatida baholanishi mumkin.

Tadqiqot natijalari umumiste'mol so'zlarning uslubiy betarafligi nisbiy xususiyat ekanini tasdiqlaydi. Til tizimida betaraf deb qaraladigan "ko'z", "qo'l", "yurak", "yo'l", "uy", "darvoza", "ona", "qiz", "ot" kabi birliklar badiiy kontekstda emotsional, ekspressiv, ramziy va baholovchi mazmun kasb etadi. Bu holat so'zning uslubiy xususiyati uning lug'aviy ma'nosidagina emas, balki matndagi sintaktik qurshovi, takroriy qo'llanishi, personajning ruhiy vaziyati va muallifning tasviriy maqsadi bilan belgilanishini ko'rsatadi.

Masalan, "yo'l" leksemasi romanda oddiy harakatlanish makonini ifodalash bilan birga, qahramon taqdiri, tarixiy o'zgarish, safar, ayрилиq va kelajak sari intilish ma'nolarini ham yuzaga chiqaradi. "Darvoza" esa muayyan makonga kirish joyi bo'lishdan tashqari, imkoniyat, to'siq, xavf yoki ikki hayotiy bosqich o'rtasidagi chegara timsoliga aylanadi. "Uy" leksemasining ma'no doirasi ham yashash joyi tushunchasi bilan cheklanmay, oila, osoyishtalik, vatan, himoya va ruhiy tayanch kabi mazmunlarni qamrab oladi. Mazkur misollar umumiste'mol so'zlarning badiiy matnda semantik jihatdan kengayishini ko'rsatadi.

Tana a'zolari nomlarining qo'llanishida ham shunga o'xshash hodisa kuzatiladi. "Ko'z" so'zi qahramonlarning ruhiy holati, munosabati va ichki kechinmalarini ifodalashda faol qatnashadi. Ko'zning qarashi, o'zgarishi yoki harakati orqali qo'rquv, shubha, quvonch, g'azab, ishonch va sog'inch kabi holatlar tasvirlanadi. Demak, mazkur birlik insonning tashqi qiyofasini tavsiflashdan ko'ra, ko'proq uning ichki dunyosini ochuvchi psixologik vosita vazifasini bajaradi.

"Yurak" leksemasi ham anatomik tushuncha doirasidan chiqib, hissiyot, iroda, jasorat, qo'rquv va iztirobning ramziy markazi sifatida qo'llanadi. Bu esa badiiy nutqda inson tanasi bilan bog'liq umumiste'mol so'zlar ko'pincha psixologik tasvir vositasiga aylanishini ko'rsatadi. "Qo'l" leksemasida esa harakat, yordam, egalik, kuch va hukmronlik ma'nolari uyg'unlashadi. Shunday qilib, tana a'zolari nomlarining uslubiy imkoniyati ularning ko'chma va frazeologik qo'llanishlari orqali yanada kengayadi.

Inson va qarindoshlik munosabatlarini ifodalovchi so'zlarning qo'llanishi romanning ma'naviy-emotsional qatlamini

shakllantiradi. "Ona", "qiz", "ota", "bola" kabi birliklar qahramonlarning qarindoshlik aloqalarini bildirish bilan birga, mehr, sadoqat, sog'inch, himoya, mas'uliyat va or-nomus kabi tushunchalarni ifodalaydi. Ayniqsa, "ona" so'zi muqaddaslik, ruhiy tayanch va hayot manbai sifatida kuchli emotsional mazmun kasb etadi. "Qiz" leksemasining "sherqiz" shaklida ishlatilishi esa oddiy nominativ birlikning baholovchi va obrazli vositaga aylanishini ko'rsatadi.

Xulosa. Pirmqul Qodirovning "Avlodlar dovoni" romani tilini lingvostilistik jihatdan o'rganish umumiste'mol leksikaning badiiy matndagi imkoniyatlari keng va ko'p qirrali ekanini ko'rsatdi. Asarda qo'llangan oddiy, kundalik va barcha uchun tushunarli so'zlar faqat narsa-hodisa, shaxs, harakat yoki holatni nomlash vazifasi bilan cheklanmaydi. Ular muallifning badiiy niyatini ifodalash, tarixiy voqelikni jonlantirish, qahramonlarning ruhiy holatini ochib berish, obrazlar nutqini individuallashtirish hamda matnning emotsional-ekspressiv ta'sirini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Tahlillar natijasida romandagi umumiste'mol leksik birliklarning inson va qarindoshlik munosabatlari, tana a'zolari, makon va harakat, kundalik turmush, kiyim-kechak, ruhiy holat, nutqiy faoliyat, tabiat va hayvonot olami kabi leksik-semantik guruhlarga mansubligi aniqlandi. Ushbu birliklarning har biri badiiy kontekstda o'ziga xos uslubiy vazifa bajaradi. Masalan, "ona", "qiz", "bola" kabi so'zlar mehr, sog'inch, sadoqat va himoya mazmunini, "ko'z", "qo'l", "yurak" singari birliklar esa qahramonlarning ruhiy kechinmalari, kuchi, irodasi va ichki ziddiyatlarini ifodalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] Abdullayev A. O'zbek tilida ekspressivlikning ifodalanishi. – Toshkent: Fan, 1983. – 88 b.
- [2] Begmatov E. Hozirgi o'zbek adabiy tilining leksik qatlamlari. – Toshkent: Fan, 1985. – 199 b.
- [3] Hojiyev A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2002. – 168 b.
- [4] Mirtojiyev M. O'zbek tili semasiologiyasi. – Toshkent: Mumtoz so'z, 2010. – 288 b.
- [5] O'zbek tilining izohli lug'ati: 5 jildli / A. Madvaliyev tahriri ostida. – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2006–2008.
- [6] Qilichev E. O'zbek tilining amaliy stilistikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 1992.
- [7] Qodirov P. Avlodlar dovoni: roman. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.
- [8] Qodirov P. Til va dil. – Toshkent: O'zbekiston, 1972. – 40 b.
- [9] Qodirov P. Xalq tili va realistik proza. – Toshkent: Fan, 1973. – 61 b.
- [10] Qo'ng'urov R. O'zbek tilining tasviriyl vositalari. – Toshkent: Fan, 1977. – 152 b.